

Дејан САВОВСКИ

НЕЗАВИСНОСТА НА КОСОВО: ФАРСИЧНА РЕЖИЈА

Денес Косово претставува нерешлив Гордиев јазол за севкупната светска јавност. Се јавуваат две страни со сосема различни гледишта исто како за време на Студената војна. На една страна се Американците и Европската унија, кои решението го гледаат во независноста на оваа јужна покраина. Од друга страна се наоѓаат Русија, Кина и нормално Србите, чиј природен интерес е да ја зачуваат целостоста на својата држава. Но, зошто мораше да дојде до оваа состојба, која понекогаш се чини го доведува светот до нова блоковска поделба!? Одговорот на ова прашање сигурно не е едноставен, а да се одговори на него претставува вистински предизвик за многу познати домашни и светски аналитичари и стратегии.

Но, за да се дојде до некои одговори ќе мораме да се вратиме на самиот почеток. По самото распаѓање на социјалистичкиот свет, а сходно на тоа и крвавото распаѓање на Југославија, во оваа новонастаната состојба стана сосема јасно дека дојде до тектонски поместувања на геостратешките позиции во светот. САД излегоа како единствена супер сила во светот. Стана сосема јасно дека тие ќе ја креираат политиката на глобално ниво, а Русите мораше да се повлечат со цел да се престојат на нови патеки и како последица на ова нејзината улога се маргинализираше. Денес е многу јасно како Американците ги одиграа своите пет минути на светската сцена. Опииени од победата над идеолошкиот непријател, тие го сфатија светот како поле за бескрајни воено политички игри, кои од деведесетитте години па наваму полека ја црпат нивната моќ, а угледот во светот им се намалува. Меѓутоа, треба да биде јасно дека тие сè уште се супериорни во однос на останатите играчи на глобалната сцена.

Во овој меѓупериод Русите не седеа со скрстени раце и со доаѓањето на Путин успеаја да се вратат на голема врата како сериозен играч во светските текови. Како и да е, судбината одлучи токму Косово да биде местото каде што ќе се вкрстат мечовите на големите сили.

Во контекст на ова не е на одмет да се спомне и ЕУ како помалку битен играч, на чија географска територија се одвива овој судир.

И покрај својата големина, политичка и економска моќ, Европа поради своите слабости е далеку од тоа да биде посериозен играч во настанатата констелација на односи и влијанија меѓу голе-

ГОЛЕМИТЕ ПОЛИТИКИ СЕКОГАШ НЕ СЕ РЕШАВААТ НА ЗЕЛЕНАТА МАСА

мите сили, а во врска со Косово и неговите најблиски соседи.

Сепак, ние како неми набљудувачи на овие, за нас, битни состојби би требало да обратиме поголемо внимание. Како никој да не сака да погледне што сè

Ние како неми набљудувачи на овие, за нас, битни состојби би требало да обратиме поголемо внимание. Како никој да не сака да погледне што сè може да донесе иднината во однос на ова горливо прашање. Која од двете понудени опции дадени на тацна ќе му донесе просперитет на регионот или, пак, можеби ќе го втурне во поголем пекол?

може да донесе иднината во однос на ова горливо прашање. Која од двете понудени опции дадени на тацна ќе му донесе просперитет на регионот или, пак, можеби ќе го втурне во поголем пекол? Да ја разгледаме првата опција, односно таа која ја нуди Западот како

можно најреално решение - независно Косово. Оваа опција би ги задоволила апетитите на Албанците и би довела до некакво смирување на тензиите барем во нивниот блок. На прв поглед сè ова делува убаво и реално, но дали навистина е така. Сметам дека овде треба да се постават неколку елементарни прашања како, на пример, каква гаранција има дека оваа нова независна држава во некое догледно време нема да постави територијални претензии кон своите соседи, со оглед на тоа што постојат големи албански малцинства во нејзино непосредно соседство.

Втора можност е дека независно Косово би се припоило кон Албанија, создавајќи на тој начин голема држава, која подоцна може да предизвика целосен хаос на Балканот. Реална опасност може да биде и економско-политичката состојба, која сама за себе репродуцира нестабилност. Не постојат никакви гаранции дека сè ова нема да предизвика домино ефект врз слични подрачја во цел свет.

Во случај на успех или наметнување на ваквата западна опција за решавање на косовското прашање треба да се анализираат одлуките кои ѝ се на располагање на српската држава. Како помалку веројатно сепак е можна интервенција на војската на Србија во северните делови на Косово каде се наоѓа српското малцинство, опција која Човиќ неколку пати јавно ја има кажано. Како контрамерка, а засновано на ист принцип како Косово, можно е припојување на Република Српска во рамките на Србија и влошување на односите со било кој сосед, доколку од негова страна се признае независноста на покраината. Постои реална опасност за сепарација на Војводина и на Санџак од рамките на Србија. Разгледувајќи ја втората опција очигледно се наметнува ставот дека и во оваа состојба, решението тешко би се нашло, со оглед на фактот дека албанското мнозинство на Косово во никој случај не би ја прифатило оваа понуда и Косоварите само би ги радикализирале своите барања. Станува сосема јасно дека било кое од овие две понудени решенија ни од далеку не го решава косовското прашање кое како Дамаклов меч виси над целиот регион. Сепак, се чини дека ставот на руската дипломатија за продолжување на преговорите и наоѓање на некое преодно решение би можело да биде вистинскиот пат по кој би се движеле Србија и Косово доколку сакаат да дојдат до вистинско решение на овој за Балканот есенцијален проблем.